

b) Ve všech ostatních případech, pokud nenastoupí některý z uvedených způsobů vyřízení (§ 497).

Rozhodnutí obsahovati má všechny sporné stránky přiřčeného neb odepřeného nároku se týkající, které podle odvolacích návrhů vyžadují rozboru a posouzení v instanci druhé. Rozsudek soudce prvního smí toliko potud býti změněn, pokud jeho změna byla navržena. Odvolací soud položení má za základ svému rozhodnutí výsledky jednání a důkazů provedených, v procesních spisech prvního soudce a v rozsudku první instance na jisto postavené, uvedenými odvolacími důvody nedotčené, pokud by výsledky tyto nebyly opraveny právě odvolacím jednáním. Jaký význam má býti dán odporu, který včasné učiněn byl proti jednotlivým protokolárním záznamům první instance nebo proti tomu, co uvedeno jest ve vyhotovení některého důkazního usnesení nebo ve skutkové povaze rozsudku o přednesení skutků a průvodů se týkajícím (§§ 444, 445), posouditi má odvolací soud, třeba-li toho, po ústním jednání o záznamech a údajích odporem postižených (§ 438), vezma pečlivě v úvahu výsledky odvolacího řízení a všechny jiné okolnosti (§ 498).

Rozsudek neb usnesení odvolacího soudu, kterým odvolání jest vyřízeno, buďte pokaždé stranám v písemném vyhotovení doručeny. Při vylíčení skutkové podstaty rozsudku odvolacího soudu není vyloučeno, aby poukázáno bylo k rozsudku soudce prvního.

Odvolání (v právu trestním) jest řádný opravný prostředek proti rozsudkům trestních soudů.

I. Odvolání z rozsudků soudů sborových a porotních. 1. Přípustnost a legitimace.

Odvolání vedle zmateční stížnosti může býti podáno z rozsudků sborových soudu I. instance a soudů porotních, ať jde o zločin, přečin anebo přestupek a může čeliti buď proti výroku o míře trestu nebo proti výroku o soukromoprávních nárocích. Odvolání směřující proti výroku o trestu mohou podati všichni, kdo jsou oprávněni vznésti stížnost zmateční, avšak ke škodě obžalovaného jen tehda, když užito bylo mimořádného zmírnění nebo změny trestu, jestliže tedy soud nešetřiv mezi zákonných vyměřil trest buď jiného způsobu nebo pod minimální sazbou na čin ten stanovenou; ve prospěch obžalovaného pak jen tehda, jestliže soud ani jednoho ani druhého tohoto práva neužil stanoviv trest v mezích zákonné sazby (§§ 283 a 346 tr. ř. a výn. min. sprav. ze dne 3. ledna 1875 č. 18476 a plen. nál. kas. dv. kn. jud. č. 26). Bylo-li nebo nebylo-li v rozsudku vysloveno, že odsouzený může býti dán pod policejní dohled, má i tu odvolání dle § 5 zák. ze dne 10. května 1873 č. 108 ř. z. místo, rovněž pak lze podati odvolání ve prospěch resp. v neprospěch odsouzeného, jestliže bylo resp. nebylo v rozsudek pojata rozhodnutí, že týž může býti odevzdán do donucovací pracovny (zák. ze dne 24. května 1885 č. 89 ř. z., § 7). — Z výroku o nárocích soukromoprávních může se odvolati toliko obžalovaný a jeho zákonný zástupce a dědicové, nikoli však soukromý účastník, jenž může nastoupiti jenom pořadem práva soukromého (§§ 283 odst. 2, 366, 372 tr. ř.).

2. Ohlášení a provedení.

Odvolání dlužno ohlásiti ve 3 dnech po prohlášení rozsudku u sborového soudu I. instance. Odkladací účinek má jen tenkrát, směřuje-li proti způsobu trestu nebo jestliže obžalovaný, jenž si stěžuje proti výměře trestu,

neprohlásí, že jest ochoten trest prozatím nastoupiti. Má-li odvolání na zřeteli toliko výrok o nárocích soukromoprávních, nemá tedy ohledně výroku o trestu vůbec účinků odkladacích. Bylo-li odvolání opožděno nebo podáno osobou neoprávněnou, nesmí přes to býti zamítnuto, nýbrž musí býti předloženo vyšší instanci. Odvolání může pak též do 8 dnů po ohlášení býti provedeno (§ 294 tr. ř.) a v něm, ač li se tak nestalo již v ohlášení, budiž uveden důvod stížnosti. Zejména nesmí býti žádná pochybnost v tom ohledu, zdali odvolání směřuje proti způsobu nebo trvání trestu, nebo zdali čelí proti výroku o nárocích soukromoprávních a obsahuje-li tento více bodů proti kterým z nich (plen. roz. kas. dv. 1875, kn. jud. č. 25).

3. Řízení odvolací.

O odvolání z rozsudků sborových soudů rozhoduje z pravidla sborový soud II. instance (vrchní zemský soud) slyšev prve vrchního státního zástupce v sezení neveřejném. Při tom má tento soud, ač nezamítneli odvolání z příčiny, že zmeškána byla lhůta nebo pro nedostatek legitimace stěžovatelovy nebo že důvod stížnosti nebyl udán, svému rozhodnutí položit za základ výrok sborového soudu I. instance o vině obžalovaného, jakož i předpis trestního zákona, jehož v případě tom jest užití. V těchto mezích však sborový soud II. instance o existenci a závažnosti důvodů přitěžujících a polehčujících rozhoduje dle volného svého uvážení nejna názorem prvního soudce nikterak vázán. Má se však obmeziti toliko na body v odvolání uvedené a bylo-li odvolání podáno ve prospěch obžalovaného, nesmí změnití první rozsudek v jeho neprospěch. Sníží-li sborový soud II. stolice trest ve prospěch spoluobžalovaného následkem odvolání jím podaného a svědčí-li tytéž okolnosti i jiným spoluobžalovaným, má z úřední povinnosti tak předsejítí, jako kdyby i tito odvolání byli podali, předpokládajíc ovšem, že by vůbec právo odvolati se jim přiznáno bylo (§ 295 tr. ř.).

Výjimka z pravidla, že o odvoláních z rozsudků sborových soudů rozhoduje sborový soud II. instance, nastupuje tehda, když vedle odvolání byla podána též zmateční stížnost proti rozsudku jednou nebo druhou stranou, stěžovatelem nebo spoluobžalovaným (kn. jud. č. 32). V tomto případě totiž kassační dvůr zároveň při nebo po vyřízení zmateční stížnosti rozhodne též o odvolání v sezení tajném slyšev prve generálního prokurátora (§ 296 tr. ř.).

II. Odvolání z rozsudků soudů okresních.

I. Přípustnost a legitimace.

Odvolání jest také jediným řádným opravným prostředkem proti rozsudkům soudů okresních, a to ať obžalovaný hlavnímu přelíčení byl přítomen čili nic. V odvolání tu jest obsažena též zmateční stížnost a může býti podáno především z následujících důvodů zmatečnosti:

a) Nebyl-li okresní soud místně příslušným anebo nebyl-li řádně obsazen nebo vynesl-li rozsudek soudce dle zákona vyloučený.

b) Byl-li porušen nebo přestoupen předpis, jehož šetřiti zákon pod zmatečností prikazuje (§§ 120, 151, 152, 170, 271, 456 a 458 tr. ř.).

c) Jestliže během hlavního přelíčení o návrhu stěžovatelově nebylo rozhodnuto nebo proti jeho návrhu neb odporu mezitímním nálezem zákon nebo základní zásady řízení byly porušeny nebo nesprávně jich bylo užito

a podstata řízení trestního jakožto obžaloby a obrany toho žádá, aby jich přísně bylo šetřeno.

d) Je-li výrok okresního soudu o rozhodných skutečnostech nejasný neúplný nebo sám si odporuje; nejsou-li udány důvody rozsudku, nebo jsou-li v odporu s průběhem řízení.

e) Prohlásil-li okresní soud neprávem, že jest věcně nepřislusným.

f) Jestliže obžaloba rozsudkem nebyla vyřízena nebo byla-li protizákonně překročena.

g) Byl-li zákon porušen nebo nesprávně použit výrokem o tom

a) zdali čin obžalovanému za vinu kladený jest přestupkem před soud náležejícím,

β) zdali tu jsou okolnosti, jež trestnost skutku zrušují nebo trestní stíhání vylučují, a konečně

γ) zdali schází obžaloba dle zákona potřebná.

h) Jestliže na čin, jehož rozsudek se týká, následkem nesprávného výkladu zákona neprávem trestní zákon byl vztažen.

i) Překročil-li okresní soud při výměře trestu svoje trestní oprávnění nebo meze zákonné sazby trestní vytčené vzhledem k přitěžujícím nebo polehčujícím okolnostem v zákoně výslovně uvedeným nebo překročil-li meze příslušejícího mu práva ve příčině změny nebo zmírnění trestu.

K provedení těchto důvodů zmatečnosti jest zapotřebí týchž podmínek jako při stížnosti zmateční, avšak s tou úchytkou, že ani žalobce práva, je k platnosti přivést, neztrácí i když ve příčině formální vady za rozhodnutí okresního soudu nežádá a stížnost ihned si nevyhradil jakmile rozhodnutí bylo odepřeno nebo prohlášeno (§ 486 tr. ř.).

Odvolání může dále býti podáno pro výrok o vině, ať jde o rozsudek odsuzující neb osvobozující (plen. roz. ze dne 21. listopadu 1874 sb. i. 33). Tím, že výrok o vině jest předmětem odporu i v ohledu skutkovém (v otázce skutkové a průvodní), liší se odvolání z rozsudku okresního soudu podstatně od odvolání z rozsudků soudu sborových.

Odvolání lze podati dále i pro výrok o trestu, avšak jen za podmínek platných pro odvolání z rozsudků soudů sborových a konečně lze odvolati se i z výroku o nárocích soukromoprávních (§ 464 tr. ř.).

Odvolání může býti podáno jak ve prospěch tak i ke škodě obžalovaného. Ve prospěch obžalovaného mohou odvolání podati kromě něho samého manžel jeho, příbuzní v linii přímé a jeho poručník, a to je-li nezletilý, mohou jeho rodiče a poručník odvolání podati i proti jeho vůli. Zemře-li obžalovaný, prve než rozsudek nabude právní moci, mohou zmíněné osoby přes to odvolání vznést; dědicové jeho, nejsou-li k němu v poměru právě uvedeném, mohou podati a provésti toliko odvolání proti výroku o nárocích soukromoprávních. V neprospěch obžalovaného může odvolání podati žalobce a soukromý účastník, tento však jen v příčině svých nároků soukromoprávních, tudíž toliko proti rozsudku odsuzujícímu a to i tehda, když vystoupil jako podpůrný žalobce (§ 465 tr. ř.).

2. Ohlášení a provedení.

Odvolání dlužno ohlásiti u okresního soudu do 3 dnů po prohlášení rozsudku. Nebyl-li obžalovaný prohlášení rozsudku přítomen, běží tato 3denní lhůta ode dne, kdy o rozsudku byl vyrozuměn. Pro osoby, jež mohou podati odvolání ve prospěch obžalovaného, běží tato lhůta od téhož dne, jako pro obžalovaného samého. Ohlášení odvolání má z pravidla účinek

odkládací. Propuštění obžalovaného z vazby, jenž rozsudkem byl osvobozen, odkládá se následkem odvolání státním zástupcem podaného jen tehdy, když tento odvolání ohlásil ihned při prohlášení rozsudku.

Ostatně může obžalovaný, byl-li odsouzen k trestu na svobodě a nestěžuje-li si ani proti výroku o vině ani proti způsobu trestu, nýbrž toliko proti výměře trestu, trest prozatím nastoupiti. Totéž platí i tenkrát, když odsouzený odvolání nepodal a odvolání žalobcovo čelí jedině proti výměře trestu (§ 466 tr. ř.). Stěžovatel má právo v 8 dnech od ohlášení nebo žádal-li před nebo při něm za opis rozsudku od doručení téhož, u okresního soudu podati provedení důvodů svého odvolání, v němž může též nové skutečnosti a nové průvodní prostředky uvést, avšak musí zároveň vylíčiti zevrubně všechny okolnosti, jež o jich důležitosti svědčí (§ 467 al. 1 tr. ř.). Rovněž musí při ohlášení nebo v provedení výslovně prohlásiti, proti kterým bodům rozsudku si stěžuje a kterých důvodů zmatečnosti se dovolává, jinak nevezme odvolací soudce k odvolání vztážmo k zmateční stížnosti zřetele, při čemž však dlužno poznamenati, že ve prospěch obžalovaného podané odvolání proti výroku o vině zahrnuje v sobě i odvolání proti výměře trestu. Ostatně může stěžovatel body stížnosti v ohlášení nepojaté v provedení připojiti, jelikož ohlášení a odvolání dle zákona za akt souvislý se pokládá (plen. roz. kas. s. ze dne 12. května 1875 sb. č. 66). Důvody zmatečnosti musí býti jasně a určitě vyznačeny, zejména okolností skutková, jež má tvořiti důvod zmatečnosti, musí býti výslovně a zevrubně uvedena. Odvolání může býti ohlášeno ústně nebo písemně. V prvním případě má soudce stěžovatele zvláště vyzvati k zevrubnému udání jednotlivých bodů stížnosti a má jej o následcích opomenutí toho poučiti. Opozděné ohlášení nebo provedení budiž okresním soudem odmítnuto, proti čemuž lze si stěžovati k sborovému soudu I. stolice (§§ 467, 481 tr. ř.).

3. Řízení odvolací.

O odvoláních z rozsudků soudů okresních rozhoduje sborový soud I. instance. Týž má každé došlé odvolání slyšev státního zástupce a to i když jde o žalobu soukromou (výn. min. sprav. ze dne 6. ledna 1874 č. 16812) především učiniti předmětem porady v tajném sezení. Odvolání může ihned zamítnouti

- a) bylo-li podáno osobou neoprávněnou;
- b) zřekl-li se stěžovatel práva odvolacího;
- c) bylo-li odvolání pozdě ohlášeno nebo
- d) nejsou-li body, proti nimž odvolání čelí, zejména důvody zmatečnosti jednotlivě a určitě vyznačeny.

Směřuje-li odvolání toliko proti výroku o trestu neb o soukromoprávních nárocích, má sborový soud ihned ve věci samé rozhodnouti. Objeví-li se při této tajné poradě nutnost, aby hlavní přelíčení v I. instanci bylo opakováno, má sborový soud ihned rozsudek okresního soudu zrušiti a věc odkázati k opětovnému projednání buď témuž aneb jinému okresnímu soudu ve svém obvodu (§ 470 al. 3 tr. ř.).

Není-li tu žádný ze zmíněných případů, ustanoví odvolací soud den k veřejnému přelíčení o odvolání, a to i když toto směřuje proti výroku o trestu a nárocích soukromoprávních; zároveň pak určí, kteří svědci a znalci k přelíčení tomu mají býti předvoláni, při čemž platí zásady následující:

a) Svědkové a znalci, kteří byli již v I. instanci vyslýcháni, nemají býti z pravidla opět předvoláváni, nýbrž vezmou se za základ jejich výpovědi při řízení v I. instanci učiněné. Výjimečně však mohou ze závažných důvodů i v odvolacím řízení býti předvoláni, vzešla-li podstatná pochybnost o správnosti skutkového základu v rozsudku I. instance konstatovaného.

b) Byly-li v provedení odvolání uvedeny nové skutečnosti a průvodní prostředky, má odvolací soud zkoumati, zdali jsou rozhodny a může za tímto účelem i nové průvody a skutkové okolnosti vyšetřiti nechati. Nové svědky a znalce k přelíčení má však soud pozvati toliko tenkrát, když lze očekávati, že jich výsledkem bude prokázáno, že skutečnosti, jež první soudce za dokázané pokládal, jsou nesprávné (§ 470 tr. ř.).

K veřejnému přelíčení budtež v čas pozvání žalobce, obžalovaný jakož i ten, kdo v jeho prospěch odvolání podal a konečně oni svědkové a znalci, jež dle usnesení soudu mají býti předvoláni. Obžalovanému musí zůstatí k přípravě obrany své volny nejméně 3 dny, při čemž sluší přihlížeti ku vzdálenosti od sídla odvolacího soudu. Nachází-li se obžalovaný ve vazbě, může při přelíčení býti zastupován svým obhájcem, leč že by soud uznal přítomnost jeho za nutnou. Při pozvání budtež jak obžalovaný tak i soukromý žalobce zároveň upozorněni, že i když by ku přelíčení se nedostavili, o odvolání vzhledem k obsahu odvolacího spisu dle zákona bude rozhodnuto. I soukromý účastník anebo jím jmenovaný zástupce budiž v každém případě, ať podal on odvolání či někdo jiný, o ustanoveném přelíčení zpraven s poznámkou, že jest mu volno téhož se účastniti (§ 471 tr. ř.).

Veřejné přelíčení zahájí se tím, že člen odvolacího senátu přednese písemnou zprávu, jež nesmí však ani dobrého zdání ani návrhu obsahovati, nýbrž má se omeziti jedině na vyličení skutkového podkladu případu, posavadní průběh věci, pokud jest toho třeba k posouzení podané stížnosti, podstatný obsah odvolacího spisu a z toho plynoucí sporné body. Zároveň budiž předložena příslušná část rozsudku v odpor vzatého i s důvody v každém případě a, uzná-li to předseda za vhodné, i protokol o hlavním přelíčení sepsaný (§ 472 tr. ř.). Na to vyslechnou se obžalovaný a pak svědkové a znalci, při čemž sluší šetřiti předpisů platících pro hlavní přelíčení před sborovým soudem I. instance, ve příčině vzetí svědků pod přísahu pak předpisu § 453 tr. ř. platného pro okresní soudy (§ 473, al. 1 tr. ř.).

Po výsledku znalců a svědků přečtou se spisy jako průvodní prostředek sloužící, načež vyzve soud stěžovatele, aby odvolání své odůvodnil, a po té odpůrce, by k tomu odpověď svou podal.

Obžalovanému nebo jeho zástupci přísluší v každém případě právo poslední řeči (§ 473, odst. 2 a 3 tr. ř.). Rovněž budiž vždy, i když jde o obžalobu soukromou, slyšen státní zástupce.

Konečně dlužno poznamenati, že odstoupení soukromého žalobce od obžaloby při hlavním přelíčení nemůže již prostě míti v zápětí rozsudek osvobozující, poněvadž tu nejde již o obžalobu nýbrž o rozsudek.

Odpustí-li tudíž soukromý žalobce obžalovanému při veřejném přelíčení, má to jedině význam jako okolnost polehčující (§ 530) a i to jen tehdy, směřuje-li odvolání proti trestu, z čehož výjimka platí jedině v pří-

padě § 503 při cizoložství (plen. roz. kas. s. ze dne 26. srpna 1875 č. sb. 77).

Po skončeném přelíčení odebere se soud k poradě a vynesení nálezu (§ 473, al. 4 tr. ř.). Shledá-li, že odvolání jest nepřipustné, poněvadž ku př. bylo podáno osobou neoprávněnou nebo shledá-li, že k vyřízení téhož jest místně nepřislusným, odmítne je v prvném případě vůbec, v druhém případě pak prohlásí se nepřislusným a odstoupí spisy soudu příslušnému (§ 474 tr. ř.). Rozhodne-li odvolací soud ve věci samé, může odvolání buď jako neodůvodněné zamítnouti nebo jemu místa dáti a v tomto případě rozsudek okresního soudu zrušiti nebo změnit.

Odvolací soud zruší rozsudek okresního soudu:

a) je-li tu některý z důvodů zmatečnosti shora v odst. 1 *a—d* uvedených. V tomto případě odkáže sborový soud věc jinému okresnímu soudu ve svém obvodu k opětovnému projednání;

b) jestliže okresní soud neprávem prohlásil, že jest nepřislusným nebo jestliže obžalobu nevyřídil. V tomto případě nařídí sborový soud okresnímu soudu, aby věc vyšetřil a obžalobu po případě pominuté body její vyřídil.

V obou případech (*a* i *b*) může však odvolací soud potřebná šetření sám provést a ve věci rozhodnouti (§ 476 tr. ř.).

c) Vynesl-li okresní soud rozsudek o činu, jenž jeví se býti zločinem nebo přečinem (§ 475 al. 2 tr. ř.). Při tom jest lhostejno, zdali odvolání vznesl státní zástupce či obžalovaný; stačí, že odvolání vůbec bylo podáno (§ 475 al. 2 tr. ř.); rovněž na tom nezáleží, dojde-li odvolací soud k tomuto úsudku již na základě řízení v I. instanci provedeného, či teprve následkem skutečností v odvolacím řízení na jevo vyšlých;

d) je-li rozsudek pro porušení trestního zákona zmatečným. V tomto případě rozhodne odvolací soud ve věci samé dle předpisů platných pro řízení před sborovými soudy I. instance.

Ve všech jiných případech, kde odvolání se sice dá místa, avšak rozsudek okresního soudu se zruší, má sborový soud rozsudek dle zákona změnit; toliko nesmí, bylo-li odvolání podáno pouze ve prospěch obžalovaného, uložit mu trest přísnější než k jakému soudem I. instance byl odsouzen (§ 477 odst. 2 tr. ř.). Tento předpis platí i pro okresní soud, když věc následkem zrušení prvotného nálezu k němu k opětovnému projednání byla odkázána.

Sborový soud zkoušeje odvolání má se obmeziti jedině na body ve stížnosti uvedené a smí tudíž jedině onu část rozsudku změnit, proti níž odvolání čelí. V některých případech však stát stavě se na stanovisko obžalovanému příznivé přihlíží k věci, jakoby odvolání bylo podáno nebo určité body ve stížnosti pojaty, ačkoli se tak nestalo. Jakmile totiž sborový soud z odvolání kýmkoli podaného nabude přesvědčení, že trestního zákona v neprospěch obžalovaného nesprávně bylo užito, má rozhodnutí své v tom smyslu vynésti, jako by obžalovaný dovolával se porušení nebo nesprávného užití trestního zákona jako důvodu zmatečnosti. Přesvědčí-li se dále soud, že tytéž důvody, jež ve prospěch jednoho obžalovaného svědčí, vyskytují se i při některém ze spoluobžalovaných, jenž odvolání vůbec anebo aspoň v tomto směru nepodal, má rovněž tak rozhodnouti, jako kdyby obžalovaný vůbec neb i ve směru dotyčném byl odvolání podal (§ 477 tr. ř.).